

[Startside](#) > ... > [Dine Rettigheder](#) > [Grundlæggende Rettigheder](#) > [Germany](#)

EU-landenes bedste praksis vedrørende chartret

Indholdet er leveret af

Tyskland

Tyskland

Regeringspolitikker, der fremmer anvendelsen af og bevidstheden om chartret hos lovgiver, forvaltningen, de retshåndhævende myndigheder og retsvæsenet.

Føderalt niveau:

Ifølge "Handbuch der Rechtsförmlichkeit" (Manual for Drafting Legislation), der er udsendt af forbundsministeriet for retlige anliggender og forbrugerbeskyttelse (Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz), og som indeholder henstillinger vedrørende form og affattelse af forbundsministeriernes love og administrative bestemmelser, skal lovforslag, der skal bringe forbundslovgivningen i overensstemmelse med EU-retten, være forenelige med chartret. Dette skal anføres i begrundelsen, hvor dette måtte være relevant.

http://www.bmjuv.de/DE/Themen/RechtssetzungBuerokratieabbau/HDR/HDR_node.html

I den nationale handlingsplan mod racisme — holdninger og foranstaltninger til håndtering af ideologier om ulighed og dermed forbunden forskelsbehandling (Nationaler Aktionsplan gegen Rassismus — Positionen und Maßnahmen zum Umgang mit Ideologien der Ungleichwertigkeit und den darauf bezogenen Diskriminierungen) (2017) nævnes udtrykkeligt EU's charter om grundlæggende rettigheder i forbindelse med de retlige og normative rammer (s. 13). Den nationale handlingsplan skal dog fortsat opfattes som en ramme fra forbundsregeringens side, som også fremover vil være genstand for dialog med civilsamfundet.

<http://www.bundesregierung.de/breg-de/suche/nationaler-aktionsplan-gegen-rassismus-1145356>

Det tyske retsakademi (Deutsche Richterakademie (<http://www.deutsche-richterakademie.de/>)) tilbyder seminarer og konferencer om anvendelse af chartret.

For eksempel omhandler det tyske retsakademis arrangement "Introduktion til Europarettens — Navnlig EU-retten" (Einführung in das Europarecht — Insbesondere Recht der Europäischen Union), der er målrettet dommere og statsadvokater, EU-rettens materielle grundlag, herunder chartret, og EU-rettens indvirkning på den nationale retsorden.

Det tyske retsakademis konference "Forvaltningsretlige sager — effektiv retsbeskyttelse i daglig praksis" (Verwaltungsgerichtsbarkeit — Effektiver Rechtsschutz in der täglichen Praxis) er målrettet forvaltningsdommere og omhandler bl.a. menneskerettigheder i det daglige retsarbejde.

På det føderale universitet for offentlig forvaltning (Hochschule des Bundes für öffentliche Verwaltung) (<http://www.hsbund.de/>) undervises der i chartret på en række studier.

På fakultetet for generel intern forvaltning indgår chartret i faget "Administrativ forvaltning" på diplomtrinet. Grundlæggende rettigheder og menneskerettigheder behandles generelt ikke længere kun på nationalt plan, men på et helhedsorienteret grundlag under hensyntagen til alle de kodifikationer vedrørende grundlæggende rettigheder og menneskerettigheder, der gælder for Forbundsrepublikken Tyskland, dvs. grundloven, chartret og den europæiske menneskerettighedskonvention.

På fakultetet for forbundspolitiet indgår chartret på overbygningen i kurset "Menneskerettigheder og demokrati i EU" under overskriften "Beskyttelse af grundlæggende rettigheder på europæisk plan".

På fakultetet for kriminalpolitiet undervises der i chartret på bachelortrinnene. Her behandles emnet i forbindelse med dels politiets forpligtelse til at overholde de grundlæggende rettigheder og menneskerettighederne i deres arbejde, dels gennemførelsen af direktiv (EU) 2016/680.

På fakultetet for efterretningstjenester undervises der i chartret i fagene "Europæisk og international ret", "Offentlig ret", "Lovgivning om efterretningstjenester" og "Forfatningsret".

På det føderale akademi for offentlig forvaltning (Bundesakademie für öffentliche Verwaltung) (https://www.bakoev.bund.de/DE/00_Home/Functions/StartseitenTeaser/Fortbildung.html) behandles chartret på grundseminarerne om EU. Desuden har akademiet tidligere udbudt seminarer om "EU's charter om grundlæggende rettigheder" i serien "EU Spezial".

Delstatsniveau (udvalg):

På delstatsniveau fremmes kendskabet til og forståelsen af chartret navnlig på jurauddannelsen.

I henhold til §5a, stk. 2, 3. punktum, i den tyske dommerlov (Deutsches Richtergesetz (DRiG)) er de centrale områder inden for civilretten, strafferetten, den offentlige ret og retsplejen, herunder sammenhænge med EU-retten, obligatoriske fag i jurauddannelsen. Chartret, som der henvises til i artikel 6, stk. 1, i TEU, indgår således i uddannelsens og eksamenens kanon.

Eksempel Niedersachsen:

I forbindelse med udvælgelsen af skriftlige prøver med tilsyn, navnlig eksamen i obligatoriske fag, sikrer delstatens juridiske eksamensmyndighed (Landesjustizprüfungsamt) ved at tilrettelægge et bredt emneområde, at de studerende beskæftiger sig med EU-retten og herunder chartret om grundlæggende rettigheder i deres uddannelse. Det samme gælder mundtlige prøver i forbindelse med eksamen i obligatoriske fag, hvor emnet for eksempel er beskyttelse af personoplysninger i henhold til artikel 8 i chartret om grundlæggende rettigheder samt miljøbeskyttelse i henhold til artikel 37 i chartret om grundlæggende rettigheder.

I Baden-Württemberg er de rettigheder til solidaritet (herunder sundhedsbeskyttelse, familieliv og arbejdsliv, retfærdige og rimelige arbejdsforhold), der er sikret i chartrets artikel 27 ff., genstand for forskellige aktiviteter inden for lederuddannelse, kurser for personaleudvalg samt sundhedsforvaltning. Faglige konferencer, der beskæftiger sig med materiel ret, berører også reguleringsområder omfattet af chartret. Som eksempler kan nævnes konferencer om plejelovgivning (artikel 25 og 26), familieret (artikel 9 og 24) og asylret (artikel 18).

De ligestillingsrettigheder, der er sikret i chartret (ikkeforskelsbehandling, kulturel mangfoldighed, børns rettigheder, ældres rettigheder og integration af personer med handicap), er genstand for en række efteruddannelsesaktiviteter. På delstatsniveau omfatter den tværregionale lederuddannelse eksempelvis undervisning i svært handicappedes rettigheder. I 2021 vil der desuden blive tilbudt efteruddannelse for personer, der er valgt som betroede personer for svært handicappede ansatte i retsvæsenet.

I Bremen vedtog byrådet, Bremische Bürgerschaft, den 25.5.2016 et dokument med titlen "Beskyttelse af grundlæggende rettigheder i hele Europa" (Grundrechte europaweit schützen) (tryksag 19/370). I dokumentet understreger byrådet chartrets betydning og opfordrer delstatsregeringen til - på føderalt og europæisk plan samt over for europæiske partnere (navnlig i forbindelse med venskabsbysamarbejde) - at sætte ord på betydningen af at beskytte de grundlæggende rettigheder og til at fremme respekten for og gennemførelsen af beskyttelsen af de grundlæggende rettigheder.

<http://www.bremische-buergerschaft.de/dokumente/wp19/land/protokoll/b19l0021.pdf>

<http://www.bremische-buergerschaft.de/dokumente/wp19/land/drucksache/D19L0370.pdf>

Hamborg har længe arbejdet for et samfund uden forskelsbehandling og for lige muligheder for alle mennesker uanset køn, seksuel orientering, oprindelse, alder, handicap, religion og ideologi. I den forbindelse udføres en bred vifte af opgaver, hvilket navnlig kommer til udtryk i følgende rammeprogrammer og politiske oplæg fra delstatsregeringen:

- Program for delstaten Hamborg – By med mod "Forebyggelse og bekæmpelse af højreekstremisme" (Landesprogramm Hamburg – Stadt mit Courage "Prävention und Bekämpfung von Rechtsextremismus")
- Videreførelse af rammeprogrammet for ligestilling mellem mænd og kvinder (Fortschreibung des Gleichstellungspolitischen Rahmenprogramms)
- Delstaten Hamborgs handlingsplan for gennemførelse af FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (Hamburger Landesaktionsplan zur Umsetzung der UN-Konvention über die Rechte von Menschen mit Behinderungen)
- Handlingsplan for accept af kønsmæssig og seksuel mangfoldighed (Aktionsplan für Akzeptanz geschlechtlicher und sexueller Vielfalt)
- Hamborgs integrationskoncept (Hamburger Integrationskonzept)
- Demografikoncept – Hamborg 2030. Flere. Ældre. Mere mangfoldig (Demografiekonzept – Hamburg 2030. Mehr. Älter. Vielfältiger)
- Antisemitisme – afdække og modvirke (Antisemitismus – erkennen und begegnen) Udvikling af en delstatsstrategi for bekæmpelse og forebyggelse af antisemitisme (Entwicklung einer Landesstrategie zur Bekämpfung und Prävention von Antisemitismus)
- Videreførelse af effektive foranstaltninger mod voldsparat salafisme og religiøs ekstremisme i fremtiden (Effektive Maßnahmen gegen gewaltbereiten Salafismus und religiösen Extremismus auch in Zukunft fortsetzen)
- Opdatering af delstatsregeringens strategi for bekæmpelse af forskelsbehandling (Fortschreibung Antidiskriminierungsstrategie des Senats)

Bayern gennemfører på retshåndhævesområdet retten til ikkeforskelsbehandling i henhold til artikel 21 i chartret ved konsekvent at retsforfølge racistiske, fremmedfjendske eller på anden måde menneskeforagtede strafbare handlinger. Sammen med den centrale enhed for bekæmpelse af ekstremisme og terrorisme hos anklagemyndigheden i München oprettede retsvæsenet i Bayern den 1.1.2017 en efterforskningsmyndighed, der på samme tid koordinerer og fungerer som internt og eksternt kontaktpunkt. For at optimere bekæmpelsen af hadforbrydelser på internettet blev der den 1.1.2020 oprettet særlige afdelinger for hadefuldt tale på alle anklagemyndigheders kontorer, og der blev udnævnt en ansvarlig for hadefuldt tale i Bayerns retsvæsen. Bayerns retsvæsen har også indført handlingsprogrammer for bestemte fænomener såsom bekæmpelse af antisemitiske og højreekstremistisk motiverede forbrydelser.

Desuden deltager Bayerns retsvæsen aktivt i projektet "Samarbejde med Den Europæiske Anklagemyndighed på decentralt plan – uddannelsesmateriale og juridiske seminarer for anklagere, undersøgelsesdommere og forsvarsadvokater" (Working with the European Public Prosecutor's Office at decentralised level – training materials and legal seminars for prosecutors, investigating judges and defence lawyers). Det Europæiske Retsakademis projekt har til formål sammen med nationale og europæiske eksperter at udvikle et sæt undervisningsmaterialer om samarbejdet med EPPO og gennemføre nationale videreuddannelsesaktiviteter.

Hvad angår uddannelse af lærere til offentlige skoler i delstaten Rheinland-Pfalz, beskæftiger navnlig lærerstuderende ved Universität Koblenz-Landau sig med spørgsmål vedrørende europæisk ret og dermed også chartret om grundlæggende rettigheder som led i diplomkurset i menneskerettigheder.

<https://www.uni-koblenz-landau.de/de/landau/fb6/mrb/zertifikat/Moduluebersicht>

Redskaber, der bidrager til en bedre forståelse af chartret, og hvornår det finder anvendelse

- for fagfolk (lovgiver, forvaltning, retshåndhævende myndigheder, retsvæsen og advokater)
- for privatpersoner

I 2019 offentliggjorde den føderale enhed til bekæmpelse af forskelsbehandling (Antidiskriminierungsstelle des Bundes) en udtalelse fra en juridisk sagkyndig, der præciserer og udvider den generelle ligebehandlingslovs kriterier under hensyntagen til de rettigheder, der følger af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder:

http://www.antidiskriminierungsstelle.de/SharedDocs/Downloads/DE/publikationen/Expertisen/rechtsexpertise_ermalserweiterung_im_agg.html

Delstatsniveau (udvalg):

Baden-Württemberg

I juli 2020 afholdt ministeriet for retlige og EU-anliggender et arrangement om "Retsstatsprincippet i Den Europæiske Union" i Karlsruhe som et opstartsarrangement i forbindelse med det tyske formandskab for Rådet for Den Europæiske Union. Arrangementet var ikke kun rettet mod de omkring halvtreds indbudte gæster fra områderne retsvæsen, politik og retsvidenskab, men kunne også følges af et bredt publikum via livestream.

I sommeren 2017 udviklede ministeriet for retlige og EU-anliggender et tiltag med titlen "Ankomme. Rigtigt. Undervisning i retsstatsprincippet for flygtninge" (Richtig. Ankommen. Rechtsstaatsunterricht für Flüchtlinge), der har til formål at give lettilgængelig grundlæggende viden om Forbundsrepublikken Tysklands liberale og demokratiske fundament. Der undervises i grundlæggende værdier såsom demokrati, retsstatsprincippet, religionsfrihed og ligestilling mellem kvinder og mænd — værdier, der også er sikret i chartret.

Med projektet "Retsstat danner skole" (Rechtsstaat macht Schule) tilbyder justitsministeriet i samarbejde med indenrigsministeriet et øvelsesspil for alle delstatens overbygningsskoler, hvor eleverne lærer om retsvæsenets opgaver og funktioner samt om retsstatens grundprincipper, herunder sikring af grundlæggende rettigheder.

http://www.justiz-bw.de/Lde/Startseite/Service/Projekt_+Rechtsstaat+macht+Schule

Delstaten Bayern

Bayerns retsvæsen lancerede i begyndelsen af 2016 "Juraundervisning for flygtninge og asylansøgere" (Rechtsbildungsunterricht für Flüchtlinge und Asylbewerber). Undervisningen varetages af dommere og statsadvokater samt embedsmænd ved retten og tilsynsværger. Formålet er at oplyse langtidsflygtninge om de grundlæggende regler og fælles værdier for sameksistens og retssystemet i Tyskland og Europa. Dette omfatter navnlig værdier, der er fastlagt i chartret, såsom grundlovens værdier, retsstatsprincippet osv. Undervisningen tilbydes også integrationsklasser på alle Bayerns erhvervsskoler. Ud over undervisningen udsender Bayerns justitsministerium (Bayerische Staatsministerium der Justiz) undervisningsmateriale, som også oplyser om de værdier, der er fastlagt i chartret.

<http://www.km.bayern.de/ministerium/meldung/6078/rechtsbildungsunterricht-vermittelt-rechtsordnung-in-deutschland.html>

Bremen

EuropaPunktBremen (<http://www.europapunktbremen.de>) har i de senere år afholdt en række arrangementer med relation til EU's charter om grundlæggende rettigheder. Chartret og det dermed forbundne emneområde er en integreret del af EuropaPunktBremens gruppebaserede formidlingsarbejde med forskellige målgrupper (elever og voksne).

I 2017 og 2019 afholdt Europaafdelingen sammen med Europa-Kommissionen to store ungdomsarrangementer i form af "barcamps" med titlen "Dit spørgsmål til Europa" (Deine Frage an Europa). Der var tale om heldagsarrangementer, hvor EU's grundlæggende rettigheder blev drøftet indgående.

Anvendelse og fremme af charterrelaterede redskaber, der er udviklet af andre EU-lande eller af andre interessenter i EU

På europæisk plan tilbyder Det Europæiske Retsakademi (<http://www.era.int/>) efteruddannelse for dommere og andre aktører på retsområdet.

Det Europæiske Retsakademis arrangement "Anvendelsen af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder" (Die Anwendung der Charta der Grundrechte der Europäischen Union), der afholdes med jævne mellemrum, giver deltagerne viden om anvendelsesområdet for og fortolkningen af Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder samt om den praktiske gennemførelse af chartret i de nationale retssystemer, navnlig hvad angår retten til en retfærdig rettergang.

Mange aktører på retsområdet på både føderalt og delstatsniveau deltager i efteruddannelses- og udvekslingsprogrammer udbudt af Det Europæiske Netværk for Uddannelse af Dommere og Anklagere (<http://www.ejtn.eu>).

Den føderale koordinationsgruppe for bekæmpelse af menneskehandel (Bundesweite Koordinierungskreis gegen Menschenhandel e.V.) (<http://www.kok-gegen-menschenhandel.de/>) præsenterer og analyserer løbende udviklingen i national, europæisk og international lovgivning og retspraksis på sit websted, i forskellige nyhedsbreve og i en database over retspraksis. Chartret og Domstolens retspraksis vedrørende chartret indgår og anvendes løbende i disse analyser. Koordinationsgruppens informationer er rettet mod advokater og rådgivere, der kommer i kontakt med ofre for menneskehandel, samt den interesserede offentlighed.

Samarbejde med de berørte parter med henblik på at fremme anvendelsen af og kendskabet til EU's charter om grundlæggende rettigheder

Eksempler på samarbejde mellem menneskerettighedsforkæmpere og nationale myndigheder, der bidrager til at øge bevidstheden om og anvendelsen af chartret

Det tyske institut for menneskerettigheder (Deutsches Institut für Menschenrechte) (<https://www.institut-fuer-menschenrechte.de/>) rådgiver politiske aktører og institutioner inden for undervisning i menneskerettigheder og arbejder på at styrke forankringen af undervisning i menneskerettigheder i skolernes lovgivning, læseplaner og uddannelsesplaner. Dette omfatter også chartret.

Det tyske fagforeningsforbunds (Deutscher Gewerkschaftsbund) projekt "Retfærdig mobilitet" (Faire Mobilität) (<https://www.faire-mobilitaet.de/>), som finansieres af forbundsministeriet for arbejde og sociale anliggender (Bundesministerium für Arbeit und Soziales), informerer og rådgiver sæsonarbejdere og andre mobile arbejdstagere fra andre EU-medlemsstater om arbejds- og socialretlige spørgsmål. Rådgiverne, som ud over tysk taler mindst ét østeuropæisk sprog, betjener nu elleve rådgivningscentre. Videreførelsen af projektet er blevet indarbejdet i loven om gennemførelse af direktivet om udstationering af arbejdstagere, som trådte i kraft den 30.7.2020. Fra og med den 1.1.2021 gennemføres projektet "Retfærdig mobilitet" på grundlag af en lovbestemt ret til ydelser, og det er blevet udbygget betydeligt. Dette hjælper med til, at de grundlæggende rettigheder i chartrets afsnit IV "Solidaritet" finder anvendelse i praksis.

Baden-Württembergs ministerium for retlige og EU-anliggender afholder jævnligt arrangementer med EU-aktører som for eksempel Den Europæiske Union (<http://www.europa-union.de>), Europabevægelsen i Tyskland (<http://www.netzwerk-ebd.de>), Europe Direct – Tyskland (http://www.ec.europa.eu/germany/services/contact-points_de) og det internationale forbund (Internationaler Bund) (<http://www.internationaler-bund.de>).

Eksempler på samarbejde mellem nationale myndigheder og den akademiske verden, der bidrager til at øge bevidstheden om og anvendelsen af chartret

Under sit formandskab for Rådet for Den Europæiske Union i andet halvår af 2020 slog Tyskland til lyd for beskyttelse af frihed for videnskab og forskning i internationalt samarbejde. Det fortsatte engagement i den grundlæggende ret til frihed for videnskab (artikel 13 i chartret om grundlæggende rettigheder) blev nedfældet i ministererklæringen fra konferencen om det europæiske område for videregående uddannelse den 19.11.2020 og i Bonn-erklæringen om forskningsfrihed af 20.10.2020. Bonn-erklæringen (http://www.bmbf.de/files/Bonner_Erklaerung_DEU.pdf) er blevet underskrevet af næsten alle EU-medlemsstater, Europa-Kommissionen og andre partnerlande uden for EU.

Erklæringen styrker det europæiske forskningsrums fælles værdier. De regeringer, der har underskrevet erklæringen, hilser indførelsen af løbende overvågning af situationen med hensyn til forskningsfrihed i deres lande velkommen og lover "at fordømme krænkelser af forskningsfriheden på det kraftigste og arbejde intensivt på at forhindre sådanne krænkelser".

Alliancen for frihed for videnskab (*Allianz der Wissenschaftsfreiheit*) (<http://www.wissenschaftsfreiheit.de/ueber-uns/>), en sammenslutning af de vigtigste videnskabelige institutioner og forskningsinstitutioner i Tyskland, arbejder for frihed for forskning overalt i verden og støtter Bonn-erklæringen.

Eksempler på ikkeoffentlige initiativer, som fremmer anvendelsen af og bevidstheden om chartret i dit land

Det tyske institut for menneskerettigheder (*Deutsches Institut für Menschenrechte*) (<https://www.institut-fuer-menschenrechte.de/>) danner netværk med nationale og internationale sammenslutninger og samarbejdsfora inden for undervisning i menneskerettigheder. De omfatter blandt andet *Forum Menschenrechte*, enkelte ikkestatslige organisationer, universiteter og andre nationale menneskerettighedsinstitutioner.

Som led i kunstprojektet "Korrekturfahnen" (<http://www.korrekturfahnen.mozello.eu/>) inviterede de to kunstnere *Sylvia Winkler* og *Stephan Köperl* befolkningen til at drøfte chartrets forskellige artikler og "forbedre" dem ved selv at formulere dem. I den forbindelse blev præamblen og de 54 artikler trykt på flere store bannere og udstillet i *Stuttgart* og *Stendal* som led i kampagnen, der strakte sig over flere dage. Resultaterne af kunstkampagnen blev præsenteret på en konference i *Bruxelles* i november 2019 i anledning af 10-året for chartrets ikrafttræden.

Derudover beskæftiger en række anerkendte uddannelsesinstitutioner inden for undervisning i medborgerkundskab, herunder det føderale center for uddannelse til demokratisk medborgerskab (*Bundeszentrale für politische Bildung*) (<http://www.bpb.de/>), sig med indholdet af chartret i deres arbejde.

■ Sidste opdatering: 24/02/2022

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af de respektive EU-lande. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Europa-Kommissionen påtager sig ingen form for ansvar for oplysninger eller data, der optræder i nærværende dokument, eller hvortil der henvises heri. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.